

NŐKNEK. Osztrák-Magyarország legelőkelőbb orvosai és tanárai Koritnicza vassartalmú savanyuvízét jó reményű nőknek, kik könnyen és minden baj nélkül szülni akarnak a legmelegebben ajánlják — aranyeres bűntudalmában föltalálja Carlbadot és Marienbadot. Részletes programot kívántra ingyen szűkítik a

koritniczai fűrdőigazgatóság,
(Liptó megye)
Visz kapható Édeskúty L. m. kir. udvari ásványvíz szállítónál, Radocsan és Banyainál és minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. 417.

Hölgyek százezei
szép, tiszta fehér, ifjúdab bőrszínüket egyedül és kizárólag a párizsi dr. Lejosse-féle

RAVISSANTE
nevelő föltalálhatatlan bőrszépítő szernek köszönik. Szepül, májfoltok, pörselemek, bőrfoltok, rezesség, pattanások, ráncok, himlőhelyek biztosan eltávolíthatók s a gyöngéd, ifjúdab, friss kinevés ismét rögtön előtérbe lép. A siker biztosított.
Egy nagy eredeti üveg ára frt 2.50, kicsiny frt 1.50. Föltalálhatatlan és nélkülözhetetlen szappannak bizonyult be, és általánosan elismertett a kitűnő Dr. Lejosse-féle SAVON RAVISSANTE.
Ez a legjobb és legirreversibler mosó szappan a világon; a ki egyszer megkísérelte, az soha többé nem használ más szappant. Egy darab ára 30 kr.
Valódi minőségben kapható
Budapestben TÖRÖK JÓZSEF úr gyógyszeráránál, Vértessy S., Lueff M., Vadász F. utóda illattáraitán.

Harkányi gyógyfürdő
Magyarország Baranya megyében
Molnár-pécs-barcsi vasút Pécs és Villány állomásai közelében.
Fürdő-évad május hó 1-től sept. hó 30-ig.
50 R. fokú természetes meleg artézi forrás, kénes hévíz kitűnő gyógyhatással.
Pósta, távirada. 4523
Minden bővebb tudóstással készséggel szolgál
a fűrdő-igazgatóság.

Harkányi gyógyfürdő
Magyarország Baranya megyében
Molnár-pécs-barcsi vasút Pécs és Villány állomásai közelében.
Fürdő-évad május hó 1-től sept. hó 30-ig.
50 R. fokú természetes meleg artézi forrás, kénes hévíz kitűnő gyógyhatással.
Pósta, távirada. 4523
Minden bővebb tudóstással készséggel szolgál
a fűrdő-igazgatóság.

Dr. Lengil Frigyes nyír-balzsama
Kitűnő hatása és jeles ségéről fogva valamennyi szűpítő-szer között az első rangot foglalja el, és számos év óta a leghitelesebb készítménynek bizonyul. E tulajdonságok világáért szerettek neki s szükségletté emeltek a művelt nemzetek számos férfa és hölgye előtt. — Ezen

növényi szépség-zománcz
Által megnevedveit bőrszövetek kevés pillanat alatt vakitán fehérek lesznek, a legnagyobb simaság- és finomságú összekötve. Minden használat után majd nem észrevehetően pikkelt el a bőrtől, miként az az egykor, kik a balzsamot szakszerűtlenül használták, hova tovább minden bőrszűpítőanyagától, ugymint: napfény, szél, himlőhely, pörselem, bőrhely, kiütések, az arcs és orr természetellen vörössége, a bőr b. tejes külleme, ömör, stb. stb. nem csak teljesen megszabadultak, hanem bőrük minden évszakban azon bárszonyos, fehér ruganyosságot nyerte, mely a tökéletesen szép bőrszínhez megkívántatik, és a melyet e szer használa által a késő agkorig is megőrizheti.

Egy korsóval, használati utasítással együtt frt 1.50.
Valódi minőségben kapható Budapestben Török József gyógyszeráránál, Károly utca 7. Fővárosban Párizsi Ródog gyógyszeráránál, Mihály-kapu. Temesváron Tarcsay István gyógyszeráránál, Fráter utca J. L. kereskedőnél. 4538

A nagy tűzvész Lincolnban,
mely az „Első angol britania-üzlet-gyári társaság” összes gyári helyiségeit, gépezetét stb. alapokban elpusztította, keves ari a nevezet társaságot, miután az örökös vállalat helyreállítása teljesíthetetlen áldozatokba került, annak teljes fölösletását eszközözték. Gyors fölszámolás céljából a fűrdő megmentett áruk egy nagy része a szükséges helyisége hiánya miatt az alórti rakárnak lett átadva azon megbízással, miszerint azt bármely áron elárassítsa, vagy jobban n. d. va, majdnem

elajándékozza.
Csupán frt 6.95 mint a pusztá munkabérek is alig felét kiterő összegért, mindenké megkaphatja az alábbi tárgyakat a legfinomabb legelőkelőbb britania-üzletből, az egyedüli fűrdő, a mely minig fehér marad, s a valódi üstől, még 20 év múlva sem különözhet meg, mi iránt keszeséget is vállalunk.
6 db. igen finom britania-üzlet asztali kás, angol asztalpengével;
6 db. valódi angol britania-üzlet villa, legfinomabb, legelőkelőbb minőség;
6 db. tűmör b. itania-üzlet evőkánál;
6 db. legfinomabb britania-üzlet kiváskánál;
1 db. tűmör britania-üzlet tejesedő kanál;
1 db. nehéz britania-üzlet levelesedő kanál, legjobb minőség;
2 db. igen hatásos britania-üzlet asztali terem-gyertyatartó;
3 db. legfinomabb britania-üzlet tojásos pohárka;
1 db. szép britania-üzlet bors- vagy cukorkatartó;
1 db. finom britania-üzlet téspáncz,
33 darab.

Valamennyi itten felsorolt 33 darab kiválóan jeles britania-üzlet tárgynak ára együttréve csupán frt 6.95, és megrendelhető a következő helyen:
Első angol britania-üzlet-áraktár
Bécs, Stadt, Laurenzberg 4.
Mintán e cikknek a becsi piacosa a legrohamosab kelek nek ürvendek, vidéki megrendelő-ek (utánvét vagy az összeg előletes beküldése mellett) csak nagyon rövid ideig várhatnak tekintetbe. 4634

Levél útján gyógyíttatik minden ideg- és különlegesen az

ESKÖR (Epilepsie)
Dr. Killisch specialista által Drezdában (Neustadt). Eddig több mint 11,000 lett gyógy-4630 kezelve.

Mell-
és
gyomor-betegeknek!

Orlovac. A nékem kísérletül egy négyéves gyomorhurut ellen küldött Hoff-féle maláta-mellcukorkák, csak két papírban, a feltaláló Hoff János vedjégével, oly rendkívül jótékony könnyűbűlést szerettek, hogy kellemes kötelességemnek tekintem, önt ismételve 6 csomag küldésére felkérni.

Badalik György,
es. k. őrnagy a hadsergényél.
Hoff János cs. k. udv. maláta-készítmény-gyárának Bécs Graben, Bräunerstrasse 8.
Maros-Vásárhely, 1877. márczius 26.
Tisztelt uram!

„Miután az ön gyógyhatásos és jeles Hoff-féle maláta-kivonati-gyógykészítményeit már több éve saját magamon sikerrel alkalmaztam, és most ezen készítményeket egy más szenvedő akarom megkísérelteni, kérek mielőbb 6 palackz Hoff-féle maláta-kivonatu egészségügyi sör, 3 kilo Hoff-féle maláta csokoládé I., 1 zacskó Hoff-féle maláta-cukorkák és 1 üvegcse Hoff-féle süritett maláta-kivonatot, valamennyit póstautánvét mellett számomra küldeni.”

Czímem: Schwarz Rainer es. k. kapitány a Lajos bajor herceg nevét viselő gyalogezred 62. sz. tartalékpáncsornóságánál Maros-Vásárhelyen.

ÁRAK:
Maláta-kivonatu egészségügyi sör egy pal. 60 kr., 11 pal. 6 frt, 28 palack 15 frt, 58 pal. 30 frt., — 1/2 kilo maláta-csokoládé I. 2 frt 40 kr., 1/2 kilo I. frt 30 kr., 1/2 kilo 70 kr., II. 1/2 kilo I. frt 60 kr., 1/2 kilo 90 kr., 1/2 kilo 50 kr., III. 1/2 kilo 1 frt, 1/2 kilo 60 kr., 1/2 kilo 35 kr. — Maláta-cukorkák 1 zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. — Gyermek-táplálékmaláta 1 frt. — Süritett maláta-kivonati üvegcse 1 frt vagy 60 kr. is. — Egy kész maláta-fűrdő 80 kr. Maláta-zsappan 80, 60, 40 és 20 kr.
Nagyobb megrendelésnél megfelelő engedmény. A csomagolás legelőkelőbb számítottatik.

Hoff János fiókja
Budapestben: kalap-utca 10. szám.

Rath und Sülze
einer praktischen Gebeamme in jeder creten Bamen-Anglegenheit, Frau Crison
Wien, Alsergrund, Schwarzenbergstr. 20. II. Et. 4. Th. II.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent minden könyvárusnál kapható

OLCSÓ KÖNYVTÁR.

Az „OLCSÓ KÖNYVTÁR” célja mind olcsóbb áron juttatni a magyar közönség birtokába a hazai és külföldi jeles írók kisebb műveit. E könyvtár leginkább a kisebb regények és époszok, beszédek és költői elbeszélések, költemények és színművek tára, de nincsenek kizárva belőle az irodalom más ágai is, kivált oly történelmi kisebb munkák, melyek tartalmuknál fogva és formaszépüggel nézve kitűnnek.
Az „OLCSÓ KÖNYVTÁR” nem bizonyos osztályt vagy kort tart szem előtt, hanem az egész művelt közönséget s nem annyira kétes becsei újdonságokkal kíván kedveskedni, mint inkább elismert becsü művekkel. A hazai és külföldi remekírókól a legkitűnőbb műveket közöljük s föllevenitjük egyszersmind némely jeles írók oly műveit és fordítmányait, a melyek még nem voltak összegyűjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg s így a közönségre nézve mintegy elveszetteknek tekinthetők. De annak néha új műveket is, s a szakértő szerkesztőség a megválogatásban a jó ízlés mellett kiváló figyelemmel lez a magyar közönség szükségereire is, hogy könyvtárunk ne csak olcsóságánál, hanem tartalmánál fogva is magyar családi könyvtárrá emelkedhessék.
Minden fűzet önálló könyv lévén, külön is megszereshető. Épen azért nem nyitunk reá előfizetést, hogy mindenki azt a fűzetet vehesse meg, a melyre szüksége van. Az évenként megjelenő fűzetek száma nincs meghatározva, sem időköz köte. A körülmények szerint adunk évenként 20-30 fűzetet, s ha a vállalat a közönség részvételével találkozik, ennél többet is.

Az olcsó könyvtár eddig megjelent fűzetei.

1. Dorottya, vagyis a dámbák diadala. A farsangon. Furcsa vízei verszet IV. könyvben. Irta Cookonai Vitéz Mihály. Fűzve 20 kr.
2. Bret Haro kaliforniai beszédei. Ang. ford. Belényesi G. Fűzve 40 kr.
3. Kölcsey Ferenc. Beszédek. Fűzve 20 kr.
4. Machiavelli. Irta Macaulay T. B. Angolból ford. B. P. Fűzve 20 kr.
5. Kerényi Frigyes összes költeményei. Fűzve 60 kr.
6. Sandon. Montsbreyi kastély. Fűzve 20 kr.
7. Fanni hagyományai. Beszély, irta Köröndi József. Fűzve 20 kr.
8. Sollohuf gróf. Előkelő világ. Orosz beszély. Fűzve 20 kr.
9. Szigligeti Ede. Liliomfi. Eredeti vigjáték, népdalokkal, zenével, három felvonásban. Fűzve 20 kr.
10. Dickens Károly. Karácsoni ének prózában, levén voltaképp egy karácsoni kisérletes beszély. Angolból fordította Belényesi Gábor. Fűzve 30 kr.
11. Beszélyek az orosz életből. Gogol Miklós ford. Fűzve 20 kr.
12. Chateaubriand. Atala. Francziából ford. Csiky K. Fűzve 20 kr.
13. Tennyson Alfréd. Király-idyllök. I. Helén. — II. Ginevra. Angolból fordította Szász Károly. Fűzve 20 kr.
14. Macaulay T. B. Lord Bacon. Angolból ford. B. P. 40 kr.
15. Kemény Zsigmond. Szerelem és hiúság. Beszély. Fűzve 30 kr.
16. Hugo Victor. Hernani. Szomorujáték öt felv. Ford. Szász K. Fűzve 30 kr.
17. Kölcsey Ferenc szónoki művei. Fűzve 60 kr.
18. Jósika Miklós. Egy igaz ember. Beszély. Fűzve 20 kr.
19. Coscencie H. A szegény nemes. Flamand beszély. Francziából fordította Greguss Agost. Fűzve 40 kr.
20. Pope S. A műbírálatról. Tanköltemény. Ang. ford. Lukács M. Fűzve 20 kr.
21. Pálffy Albert. Egy kastély az erdőben. Beszély. 20 kr.
22. Bédouet Gaston. Virgil. Francziából fordította Végh Arthur. 30 kr.
23. Sollohuf gróf. A gyűgysejteszmé. Beszély. Oroszból ford. Brassay S. 20 kr.
24. Macaulay T. B. Milton. Angolból fordította B. P. 20 kr.
25. Goethe. Iphigenia Taurisban. Dráma 5 felv. Ford. Kiss János. 20 kr.
26. Beaumarchais. Figaro házassága, vagy egy napi bolondság. Vigjáték 5 felvonásban. Fordította Paulay Ede. 50 kr.
27. Gyulai Pál. A vén színész. Beszély. 20 kr.
28. Stifter Adalbert. Brigitta. Beszély. Németből ford. B. J. Fűzve 20 kr.
29. Gauthier Theophile. A lélekosere. Regény. Francziából fordította Székula Gyula. Fűzve 30 kr.
30. Macaulay T. B. Byron. Angolból fordította B. P. Fűzve 20 kr.
31. Jerrold Douglas. Zsák Mór. Beszély. Magyarit. Belényesi G. Fűzve 30 kr.
32. Eynaud Alb. Ferizade dala. Beszély. Francz. ford. Huszár I. Fűzve 20 kr.
33. Czuczor népies költeményei. Fűzve 30 kr.
34. Prescott H. E. Schaffer Magdaléna. Beszély. Angolból fordította Csukásy József. Fűzve 40 kr.
35. Sayous Eduard. A mongolok betörése Magyarországra 1241-1242. Francziából fordította Tolács István. Fűzve 20 kr.
36. Zichy Antal elbeszélései. Fűzve 30 kr.
37. Horatius. A költészetéről. Fordította Czuczor G. Fűzve 20 kr.
38. Flegler. A magyar történetírás történelme. — Sayous Ed. A magyar történelem külforrásai. Fűzve 60 kr.
39. Sand György. Az ördög-mocsár. Beszély. Fűzve 30 kr.
40. Lessing G. E. Laokoon. Fordította Braun Zsigmond. 50 kr.
41. Kovács Pál. Farsangi kalandok. Beszély. 20 kr.
42. Cookonai Vitéz Mih. Lilla. Érzékeny dalok III. könyvben. (1793-1802). 30 kr.
43. Mérimé Prosper. Carmen. Beszély. Francziából ford. B. P. 20 kr.
44. Nagy Ignác. Tisztújítás. Vigjáték négy felvonásban, 1842-ben akadémiái pályadíjt nyert mű. 40 kr.
45. Murray E. C. Greenville. A francia politikai életből. Rajzok. Angolból ford. Belényesi G. és Huszár I. 60 kr.
46. Frankói Vilmos. II. Lajos és udvara. Történelmi rajz. 20 kr.
47. Sand György. Leoní Leo. Beszély. Francziából ford. Visi Imre 60 kr.
48. Michelet Gyula. Lengyel- és Oroszország. Kosciusko legendája. Francziából ford. De Gerando Antonia. 30 kr.
49. Flegler Sándor. Kölcsey Ferenc. Németből fordította ifj. Szinyey József. 20 kr.
50. Grf. Gvadányi J. Egy falusi nótáriusnak budai utazása melyet onnan maga abban esett viszontagságaival együtt az elaludt vérd magyar szívek felszerkentésére e versetbe foglalt. Negyedik kiadás. Fűzve 40 kr.
51. Plovier Eduard. Beszélyek francz. ford. Mész Béla. Fűzve 30 kr.
52. Feuillet Octav. Tréceor Julia. Elbeszélés. francz. ford. Csukásy József. Fűzve 30 kr.
53. Kazinczy Ferencz. Magyarországi utak. Fűzve 20 kr.
54. Grf. Tolstoj L. N. Csalládi boldogság. Beszély. Oroszból ford. Szentiványi Albert. Fűzve 40 kr.
55. Kisfaludy Károly. Tihamér. Beszély. Fűzve 30 kr.
56. Flegler Sándor. Szalay László és munkái ford. ifj. Szinyey József. Fűzve 50 kr.
57. Szigligeti Ede. Magyar színészek életrajzai. Fűzve 40 kr.
58. Vassiladis S. N. Galatés. Dráma öt felvonásban. Uj-görögből ford. Kállay Béni. Fűzve 20 kr.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együttesen: 12 frt / 6 hóra ... 6 * / 1 évre ... 12 * / 3 évre ... 36 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 évre ... 8 frt / 6 hóra ... 4 * / 3 évre ... 24 *
Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK: 1 évre ... 6 frt / 6 hóra ... 3 * / 3 évre ... 18 *

28-dik szám. 1878. BUDAPEST, JULIUS 14. XXV. évfolyam.

ROUSSEAU.

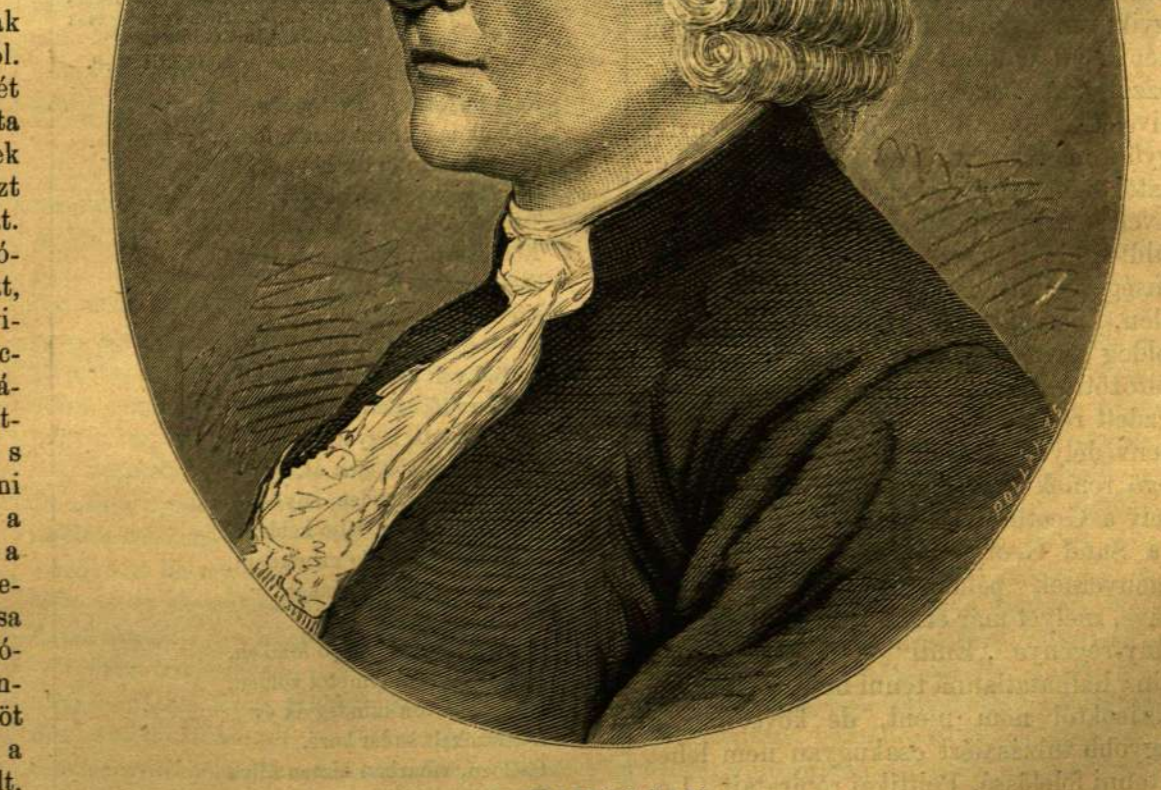
(1712-1778.)

VANNAK nevek a tudomány- és irodalom-történetben, melyek rendesen együtt neveztetnek s egymástól elváthatatlanul mentek át az örökkévalóságba; vagy mert viselik élettörténete s munkássága szoros összefüggésben állt egymással, mintha e szellemi lét Orestes és Pyladesi volnának; vagy mert bizonyos tekintetben ellentétei egymásnak s egymást egészítik ki. Így az ó korban Plato és Aristoteles a görög bölcsészet e ledönthetetlen oszlopai, Horác és Virgil a római költőfejedelmek; az új időben Göthe és Schiller, kik nemesak weimari szubrukon nyugtják egymásnak a mindketájokat egyaránt megillető koszorút.

Igy emlegetik együtt: Voltaire-t és Rousseau-t, a tizenhetezadik századi Franciaország e két egyaránt nagy, egyaránt fényes nevét, a szellem felszabadításának e két nagy harcuzsát, a forradalom eszméinek e két előkésztőjét.
Bölcséjüket tizenhat év, halálukat csak kétszer annyi nap választotta el egymástól. Az 1778. év nyara, öt heti időközben két legnagyobb irodalmi szellemétől fosztotta meg Franciaországot, a halál szelének csaknem ugyanaz a fuvallata oltotta ki ezt a két ragyogó és fennen lobogó fáklját.
Jean Jacques Rousseau a reformáció-járól és óráról híres Genfben született, 1712-ben. Apja épen óras volt s kalvinista; francia eredetű, a nantes-i edictum felfüggesztése következtében hazájából Svájcba menekült család sarja. Tanítatásáa apja nem sok gondot fordított s vésnökhöz adta inasnak. De a fiú olvasni szeretett; a mit kapott, azt olvasott, s a sok rossz regény egészen elcsavarta a fejét, tulfeszítette idegeit, s megtermékenyítette képzelődését. Hajlama — és sorsa egyaránt kalandor életre ragadta; s valóban, kevés embernek volt a világban kalandosabb élete, mint Rousseau-nak. Tizenöt éves korában megszökött gazdájától a műhelyből, egy ideig Savoyard kóborolt, mint egy kis savoyard; mig egy katolikus pap megszárván a szép alaku s tehet-

séges fiút, egy „kegyes” úrnőnek, Warens-nének ajánlotta, a ki mindjárt anyai — később egészen más — indulatot érzett iránta, nevelésbe vette, a katolikus hitre áttértette, s Turinba iskolába küldte. Innen is megszökött, s egymásután, a mint sorsa hozta magával, sok helytt megkallódott, mint inas, komornyik, papnövendék, zenemester, adóhivatali írnok — mig végre

ismét visszakerült Warensnéhez, a ki most már a kifejtett ifjút nem fiául — hanem kedvesül fogadta. Egy pár évet (1737-39) boldogul töltött úrnőjének Chambéry melletti falusi kastélyában Les Charmettesben; de a kegyes delnő másokat is részéltett kegyeiben, s Rosseau, féltékenységtől és erkölcsi undortól üzve — odahagyta. Házi nevelő lett Lyonban, majd követési

ROUSSAU.

titkár Velenczében, szinköltő és zeneszerző Párisban, — míg végre igazi hivatászat, mint bölcsészeti író találta meg, a francia akadémia következő pályakérdése kerülvén szeméi elé: „Vajjon a tudományok és művészetek kifejlődése nemesítőleg vagyrontólag hat-e az erkölcsökre?” Az akadémia kétségkívül azt a feleletet s annak alapos kifejtését várta, hogy „nemesítőleg” — mind a mellett Rousseau, a ki azt állította s nagy elmeíllel és tudományos érvekkel támogatva ki is fejtette, hogy de bizony rontólag, — nyerte el a díjat, s műve, mely „Discours sur les arts et les sciences” cím alatt jelent meg, óriási feltűnést okozott, s őt egyszerre hírnevessé tette. A tétel, melyet e művében fejtegetett, nem csak ifjonti észfitogatás volt nála, hanem mély és teljes meggyőződés — hiszen tizenkét év mulva, főművét, a természeti nevelés bibliáját, mint „Emil”-jét Goethe nevezte, szintén e tételen kezdte: „Minden a mi a természet kezéből kijő, jó és tökéletes; minden a mi az embernek mivelő és képző kezén átmegegy, rossz és megromlott”. Életének ez a tétel volt legfőbb, legerősebb meggyőződése. A társadalom elleni harca jelszava ez: s e harcának, mely a francia nagy forradalomban jutott érvényre, nem volt hatalmasabb előharczósa, Voltaire-t is bele számíttva, — mint Jean Jacques Rousseau.

A sok oldalú szellem, első bölcsészeti műve után, mint műkritikus „Levelek a francia zenéről” — mint költő s zenész „A falusi jós” (opera), — mint társadalmi író „Az egyenlőtlenségről” című műveivel egymásután lépett föl; elragadta a nagy közönséget s megnyerte oly szellemek barátságát, mint Diderot, D'Alembert, Voltaire, Prevost abbé, Grimm, Boulanger s mások, kikkel részint személyes érintkezésbe, részint szoros levelezésbe lépett. D'Épinay asszony, a szép szellemek akkori központja, őt is körébe vonta, s La Chevrete nyári kastélyában, a mont-morency-i erdő tövében, a róla oly híressé vált L'hermitage (remeteség) nevű nyári lakot rendeztette be számára, hol Rousseau néhány évet boldog elvonultságban és munkában töltött. De kalandossága e kellemes életet is megzavarta s boldogságát örökre megsemmisítette. Páris egyik vendéglőjében egy sem fiatal, sem szép, sem ártatlan nővel, Levasseur Terézrel adta össze magát, a kit, szintoly miveletlen apjával, az öreg Levasseurrel együtt magához vett az Ermitage-ban. Teréztől született gyermekeit, ő, a természeti nevelés nagy apostola! — lelenczházba küldte; de az egyre súlyosbodó kellemetlenségek miatt, csaknem szökve volt kénytelen, pereputtyával együtt, odahagyni boldog menedékhelyét s Montmorencybe költözött. Itt fejezte be az Ermitage-ban kezdett regényeit, az „Uj Heloise”-t, e szenvedélytől lángoló s érzélgősségtől csepögő remek művét a XVIII. századnak, mely a Goethe „Werther”-jét felülmúlja, s a Sand George társadalmi és erkölcsi regényeinek példányul szolgált. Nagy műve, melyet már említettünk, neveléstani irány-regénye „Emil” — egymaga elég volna halhatatlanná tenni nevét; mert bár tulzásoktól nem ment, de követői még őt tenni felelőssé. Politikai röpiratait „Levél a párisi érsekhez” (Párisból, mint isentelenen újítónak kikiáltott, menekülése

után) s „Levél a hegyekből” (mikor Genfben újra visszatért a protestáns hitre) — nagyszerűen tetőzte be „Társadalmi szerződés” (Contrat social) című művével, (1762) mely harmincz évvel előre proklamálja a nagy forradalom elveit.

Általában Rousseau műveit nemcsak széptani, bölcsészeti s erkölcsi tartalmuk vagy formájuk, hanem világtörténelmi jelentőségük szerint is kell méltatni, s a XVIII. század társadalmi és politikai nagy átalakulásában az ő eszméi nagy helyet foglalnak el. Művei az egyetemes irodalomhoz tartoznak, bár egészen francziák, de világra szóló jelentőségűek. A gondolkodás és képzelődés, az érzés és szenvedély, a boncolás és a merész újítás, mely bennök ritka mértékben egyesül: örök becsmékké teszi e könyveket, még ott is, a hol egyes oldalai vagy tételeik tulvannak szárnyalva.

Párisból menekülni kényszerülvén, szülővárosába ment, hol nagy tisztelettel s ovációkkal fogadtatott, épen mint Voltaire Párisban. Majd Angliában keresett menedéket; később ismét visszatért ugyan Franciaországba, de összetört testi s lelki állapotban. Képzelt, gyanakodó, buskomor lett; mindenkit ellenségének s élete ellen összeesküvőnek nézett. Egy tisztelője, Girardin ur, falusi jószágán, Ermenonville-ben ajánlt neki menedéket, s ott halt meg, 1778 július 2-kán. Nem tudni: nem öngyilkosul-e? Ott temették el is, mignem hamvait a forradalom (1794. okt. 11-kén) a Pantheonba nem helyezte el. E héten értük halála száz éves fordulóját, öt héttel a Voltaire-é után. De neve s művei az örökkévalóságé.

— a — r —

A mustármag.

Török Kálmántól.

(Fülvastattatott a rimaszombati egyesült protestáns gymnasium 25 évi fennállásának emlékműpén.)

Egy magvető kiméne vetni. És midőn a magot hintené, némely esék az utófére és eljövénnek a madarak és elkapdosák azt. Némely esék a köves helyre, a hol nem vala sok földé és hamar kikéle, mivel hogy a földben nem vala mélyen. És a nap, mikor felkelt volna, megsüti azt, és mivel hogy nem vala gyökere, kiszárad. Némely pedig esék a tövis közé, és a tövisek megnevelkedvén, megfojták azt. Némely pedig esék a jó földbe és gyümölcsöt terme.

Máté XIII. 3-8.

Nem hullott az utféli porba, Falánk madár ezt el nem hordta; Sziklára sem hullt, hól a szél Elszórta volna szerteszt; Tövisbözötba sem, hol aztán, Köréje szuró gyom sarjadzván, Elélte volna, mielőtt Kicsinyke, gyöngye rügye nőtt.

Jó föld volt az, mely befogadta, Ólébe rejté, takargatta, Ágyat vetett, lágyat, puhát, Ott burkolá sok éjen át, Úgy ápolá, szeliden, enyhén Melengető, hín, feltő keblén, Míg megeredt, míg megfakadt, Eresztvén sarjat, ágakat.

Fa nőtt a magból a jó földben, És áll viritón, lombtól zölden, Uj gyűrűt von mindegyik év A felszökelt sudar köré. Szélben, viharban bizton állva Terebélyező koronája Megóvja, mit ága hozott, A gyümölcsöt s az — új magot.

S hajb, mily idő volt, boldog Isten, Hogy elveték a magot itten! Hóban, fagyban, tél derekán, Dermesztő, rideg éjszakán, Zimankós, irigy orkán mellett, Midőn jót tenni lopva kellett: Mily gondolat, mi vakmerő, Hogy elkezdje a magvetőt!

És megtevé és végbevitte, Jó sikerét erősen hitte. Főntartá az a nagy erő, Mely küzdelem közt egyre nő, Sziklát bont, napnak utját állja, S ha felzúdúl a víz dagálya, Tengert csitít, sirt fölszakít, A legnagyobb erő: a hit.

Óh drága hit! Örök, egyetlen, Világfontartó hatalom, Te légy velünk csak, te ne hagyj el Az úttalan nagy utakon! Kis mustármaggal a kezünkben, — Bár döntsek romba jelenünk, — Ha te velünk vagy: a kis magból Mi új, dicső jövőt vetünk.

Tán nap se volt akkor az égen, Hogy azt a magot elveték, S hogy meg ne fagyjon, meleg híján, Meleg szívek melengették. A szű, özöndék, undok féreg Nem fért hozzá: júl őrizék! Fattyat nem hajtott: körülnyesték, S ha szomjazott: megöntözték.

Áldott a kéz, mely elültette, Mely ápolá, fölnevelé, Hogy a sivar pusztán bolyongót Szelid árnyába intené. Hány szomju ajk enyhült meg itten, Te hű kertészéke általad, Hogy áldva mondja: „a te fáddal Isten kertje lón gazdagabb.”

A szentelt berkek fája ez most, Lombjai közt madársereg — Gyermekek lelke mi más: madárnál? — Vidám danája csicsereg. A hajló ágon himbál, játszva, Enyelgő kedvvel, bátlanal, Nem tudja, hogy komoly, nagy utra Repülni, szállni most tanul.

A gally között mely meleg fészek, — Ébredő lelkek bölcséje, — Ki-kiürül, de évről-évre Uj kis madárral lesz tele. Mind elrepülnek: élet hívja Fészek rakni, ki tudja hol? Galamb lesz ez, tán sas a másik, Vagy oly madár, a mely — dalol.

... Im eljövénk, visszakerültünk, Mi szétrepült madársereg, És nézzük, nézzük azt a fészket, A melyben lelkünk megeredt. Szívünk hálálá, szemünk könnyel, Lelkünk emlékekkel megtelik, S feledve van a huszonöt év, Gyermekek lesz újra mindegyik.

Huszonöt év! Egy negyedszázad! Hány van, a ki nem érte meg, Ki most talán magasban szállna, Mint mi, többi madársereg, És hány van köztünk töpött szárnyal, Kit megviselt a zord idő, S ki most, talán törött reményenyl, Ifjúságát keresni jó...

Szent fánk alatt oltárok állnak, Gerjeszszünk rajtok lángokat, Az áldozattíz fonn lobogjon, Párá égre szálljanak. Szív és elme hadd forrjon egybe Szent, hű, igaz honszeretethe, Hogy a mi most még eszme csak: Jó földbe essék mind a mag!

Kárpáti képek.

II. A két Tátra-Füred.

Egyenest tart kocsink Poprad-Felkától a központi Kárpát kellő derekának. Piros virágu borsó-, buja bokru burgonyaföldek között halad el kocsink, enyhe lejtőn emelkedve, míg elérünk végre az erdőszélbe, mely a hegycsoport lábát takarja.

Szép sima egyenes ut, mint a zsinór terül el előttünk, mint valami nagyszerű allé, melynek két oldalán szépen, katonásan, feszes glédában állnak a jobbira-balra elterülő erdő egyenes szál fenyvei, komoly méltósággal, marczonán, mint az a szalutirozó sorkatonasághoz épen illik.

Kedves balzsamos illattal van telve a tiszta, verőfényes levegő körülöttünk, — az ut két szegélye dagadó vastag mohával kipárnázva, melynek üde harmatos zöldje gyöngyökkel hímzett szőnyegként terül be az erdő lába alá. A zugó fenyves fái fölött pedig ott szürkül a hegytömb, magasán, merészen, itt-ott fehér mezőket mutatva sötétlő szakadékaiban. Az örökös hó telepei azok.

Egy kanyarodónál végre a sötétzöld keretből szemünkbe villannak az első fehér épületek. Tátra-Fürednek vagyunk, e kedves kies helyen, melyet egy őriz a Kárpát óvo erdejével, mint valami madárfészket a bokor tövé.

Egy kisse áll meg, könyökünk vándora, itten, S bámuld a mivét kárpáti bérések alatt, Mit — hol előbb a föld természet-szülte alakban Volt, — Csáky István népszerű hajlama tett.

Könyves Tóth Mihály, a híres debreczeni lelkész fordította le így még 1841-ben ama latin verseket, melyek az érkezőt mindjárt az első épület homlokzatáról fogadták. Így van ez följegyezve a tátrafüredi vendégházban, mely 1833-tól kezdve sok országos, sőt világhírű férfi sajtókezűleg belejegyeztetve nevével s Európa valamennyi élő nyelvén versben és prózában írott megjegyzésekkel valóságos kommentátora nem csak a füred, hanem sok tekintetben az ország társadalmi és politikai életének is.

E könyvben is megtaláljuk nyomát ama közszellemnek, mely Magyarország „ébredési korát” jellemezte, s mely korszerű reformokra, a közönybe került nemzet fölriasztására, munkára, új életre serkentett, — érezzük benne a népszabadság angyalának szárnyacsattogását, a komoly, nagy idők lehellel fuval belőle ránk, — majd érezzük a nehéz, fojtó gyászt, mely hideg, nyirkos ködként borult az országra a véres napok után; zsiabasztó, szomorú, homályos évek következnek, míg újra derengeni kezd az égbolt a Kárpátok táján és kisüt a napvilág megint. Ámde nem oly ragyogón többé, mint mikor oly nagy volt az a nemzet, hogy elámulva állt meg láttára Európa.

Hány derek magyar hazafi egy-egy ide vetett sorából mosolyog itt elő a nemzet nagy jövőjébe vetett remény a 30-as, 40-es évekből, — hány költő dala viszhangozza a nemzet egetverő lelkesültését a szabadság napjaiban — és hány szerény sorból sirt elő a láncz csörgése s érint fagyosan a börtönlevegő abból az időből, a mikor azt hittük, mindennek vége van.

És jönnek a szabad svájciak, Albion büszke gyermekei, lelkes francziák, sőt a szűz Amerika polgárai, és oda jegyzik, kiki a maga nyelvén, mennyire osztoznak örömeiben, bánatában ennek a hazának, melyet itt, Istennek e saját kezével emelt oltárai, a Kárpátok alatt tanultak megszeretni, becsülni. És ide jön a lengyel, s a testvérebe vegyíti szerencsétlen hazája könyvét...

E könyv ama kevés könyvek közé tartozott, melyet itt az ország e rejtett szelén szabadon szerkesztett a népek testvéri szelleme, s meg

taudta óvni attól a hatalomtól, mely akkor minden könyvre rá veté Árgus-szemét, s melynek cenzura volt a neve.

E könyvbe találjuk bejegyezve Tátra-Füred kis történetét is.

Keresztsszeghi gróf Csáky István alapítá e fürdőt, így szól a krónika, 1794-ben. Mühlbach község határához tartozott a terület, melyen most e telep áll. A pásztoroktól és általuk a vidék lakosságától jól ismert savanyu-vizforrás, melynek gyógyító hatását is sokan emlegették, arra bírta a derek főurat, hogy ide vadászlakot s néhány faházat állíttasson. Itt szokta volt ő aztán minden évben, Péter és Pál napján összehívni és megvendégléni jobbágyait, hosszu asztalokat terítettvén meg a fák alatt s ott mulatván maga is velök, gyakorta kérdvén tőlök: „Na, wie schmeckt's?” (Hogy izlik?) „Freilich schmeckt's!” — lett a rendes válasz s e szó rajta maradt a helyen, „Schmeckt's” lón neve, — látogatót hely kezdett lenni, úgy hogy 1839-ben már hideg gyógyfürdőt kellett fölláztatni benne.

Rainer György bérlő alatt egyszerre nagy lendület vön e fürdőhely. Az új bérlő ritka szenvedélylyel látott neki e gyönyörű fekvésű hely szépítésének. Több épületet emelt, ritka szépségű sövényeket ültetett, tereket vágotott és sétautakat készíttetett az erdőben, pihenő helyekkel, ülőpadokkal, úgy hogy könnyű, kellemes, a legnagyobb esőben is száraz sétautak tekintetében is messze földön akad párja e fürdőnek. De nem csak ennyit tett a derek vállalkozó — hanem oly életet teremtett e helyen, a melyhez sehol másutt nem volt hasonló. Ha a vendégházban lapozgatunk, meglepetéssel kell látnunk, hogy Rainer és neje vendégszerető, szíves, magyaros őszintességgel modoráról, szolgálatkészségéről, izletes magyar konyhájáról csaknem annyi magasztaló dicsőretet kell olvasnunk, mint magáról a vidék természeti szépségeiről. Csakugyan a régi jó idők tartozéka lehetett csak, a mit e derek bérlőről még ma is emleget a hagyomány. A jó öreg valóságos patriarcha volt itt, a ki családjaként tekinté vendégeit, maga rendezé mulatásait, kirándulásait, melyekben mindenkinek részt „kellett” venni, mert a cselédség, a konyha is kirándult, s a ki otthon maradt, enni nem kapott, ha nem volt beteg. Így fejtett ki itt a vendégek közt gyakorlatilag is ama demokrata szellem, melyet oly sokan tisztelnek — teoriában. Még a koronás fők, mert ilyenek is fordultak itt meg, sem képeztek itt kivételt a szabály alól. „Si fueris Romae, romano vivito more”, — volt a gazda jelszava. — És a jó és bő ellátásnak mily mesésen olcsó árát szabta. Nemesek egyesek, de egész családok is, melyeknek financiai a bőségesebb költségek miatt kissé összebonyolodtak, ide jöttek felülmúli — pénzügyileg is. Valóságos gazdálkodásnak tartották az időben az itt fürdőzést az egész felvidéken, s e tekintetben Schmecks csakugyan unikumnak volt mondható. A jó öreg, kinek ugye e helyen, mint sokak szívében sok jó emléke maradt, halálával se szűnt meg jót tenni: a kézmárki iskolának hagyta vagyonát.

Schmecks Schmecks maradt egész 1846-ig. De akkor a már országszerte fölébredt nemzeti szellem nem engedhette tovább e néven nevezni e kedvenc helyet, s tartottak nagyszerű keresztelést, teljes szolenitással, pappal, a mint illik és elnevezték Tátra-Fürednek.

1868-ban Schwarz bécsi kereskedő birtokába ment át a fürdő, ki 1873-ban újabb szerződést kötött Mühlbach községével 32 évre. E szerződés átruházása alapján bírja most a fürdőt a borsod-miskolczi gózmalmi részvény-társaság, mely néhány év óta, s kivált újabban tett beruházásaival jelentékenyen haladt azon az uton,

melyen Tátra-Füred nem csupán az ország-nak, de Európának is egyik első rendű fürdője lehet.

A hivatató, barátságos hely ma már is meglepő, kivált amaz ellentét által, melyben itt a környék vad romantikája a civilizáció szelid munkájával áll. A többnyire svájci izlés szerint épült csinos lakházak, melyek közül csak az irodahelyiség, a Priesnitz, Flóra, Rigi és a Havasi tündér-lak árulják el a régebbi építés nyomait, a Vadász-kürt, Svájci-lak, Gonduló, a nagy gyógyház, a kávéház a tágas társalgóval, erkélyekkel s a tér közepén a kedves kis kápolna már egészen a modern tisztultabb izlést viselik magukon; a pázsitos tágas rét, mely vörös homokkal kiszórt széles gyalog utával a házak közötti egész tért elfoglalja, a Tündér-lak előtti tágas sétány, virágágyaival, hűs forrásvizével, ülőpadjaival, melyekről gyönyörű kilátás nyílik a fenyves fölött a szepesi rónára és a távolban a gómori hegyekre, — továbbá a csak ez idén készült új épületek: a régi melegfürdők helyén emelt, előcsarnokkal és 20 szobával ellátott új fürdőház, s a fürdő bejáratánál, a régi istálló helyén épült két emeletes nagy lakóház, szépen és kényelemmel burtozott 30 szobával, — az ozonnal és balzsamos kigőzölögekkel tett tiszta levegő, mely e helyet első rendű klimatikus gyógyhelylyé emeli, a sikeresen alkalmazott hideg, továbbá forrásviz-gyógy mód, az ásványos, törpefenyő- és vasas fürdők, már most is messze kivittek Tátra-Füred híret ez ország határain s tul, úgy hogy Magyarország fürdőhelyei között egynek sincs annyi külföldi látogatója, mint ennek.

Tátra-Fürednek sokat használt az utóbbi években, hogy — rajt eresztett. Dr. Szontagh Miklós, a fürdő gazdag tapasztalatu, tudós és buzgó orvosa ugyanis 1875-ben Tátra-Füredtől csak néhány percznyi távolságra, az északi szelektől gondosan megóvott helyen husz holdnyi területet vett bérebe 32 évre, s ott egy új telepet kezdett építeni, berendezvén azt a svájci penzionatusok mintájára. Ez új gyógyfürdő a rá következő évben már meg is nyílt, s dacára, hogy még csak két esztendő, máris oly virágzásnak indult, hogy már tizenkét épülete van. A „Sanatorium” két emeletes lakóház negyven helyiséggel, kárpitos szobákkal, szobái táviróval, s körül fődött erkélyvel, hogy a vendégek esős időben is megtehessek sétáikat. Fedett folyosó vezet innen a fürdőházba, melyben a hideg vizgyógyintézet van és a meleg fürdőkabinok. Egy másik épületben van a nagy étterem, a női társalgóval és kávéházzal, azontul emelkedik Terebes nevű csinos kis svájci lak, majd a Szontagh-nyaraló, a Silene, a Remetelak, a Csárda stb. Itt már magánosok is építettek nyaralókat, nevezetesen a vizeses murva-patak mellett gr. Forgách Kálmánnak és gr. Andrássy Aladárnak van szép nyári laka.

A két gyönyörű testvér-telep szépen megfér egymás mellett. Vendége, látogatója kivált a meleg fürdőszelek alatt annyi van, hogy ketten se győzik befogadni, kicsinyes feltékenység tehát nem furakozik közéjük, csak az a nemes ambíció, hogy egyik ne maradjon a másik mögött, a minek csak a közönség látja hasznát. Nevezetesen dr. Szontagh nagy sulyt fektetett új telepe rendezésekor a csinra, kényelemre, úgy hogy ez nála a külföldi fürdők nagyobb pompája által felcsigázott igényeket is kielégítheti, s a mellett egész tudományos laboratorumot állított föl, gondosan megfigyelvén observatoriumában az esőzési, széljárati, időváltozási és melegségi viszonyokat, s önszorgalmából egész meteorológiai állomást rendezvén be telepén. Mindez nem maradhatott játékonny hatás nélkül Uj-Tátra-Füred idős testvéreire, mely szintén belátja, hogy ki-

merithetetlen természeti kincseit nagyobb arányban aknázni ki a fáradságot és áldozatot bőven jutalmazó dolog.

Ime hát ez a mi főhadiszállásunk, melynek legközelebbi környékén kissé körültekintvén, megkezdjük kirándulásainkat a hegyek közé.

birodalom megszűnt támadó állam lenni s veszélytelenné vált szomszédjaira.

Ekkor Törökország fennállása az európai egyensúly tekintetéből szükségessé vált s a nyugati hatalmak kiterjeszték reá védő szárnyaikat ama támadások ellen, melyeket az orosz czárok minduntalan megújítottak ellene, annál hevesebben, minél veszélytelenebb ellenállástól

S a törökök közül sokan már bele is nyugodtak a végzetbe, mely őket kifízi atyáik földéről, s a kongresszus daczára mindenki előtt világos, hogy ha nem is oly mértékben, mint az orosz terveli, a török területen érzékeny metasztést fog tenni a lefolyt háboru, s teste közepéből kivágnak egy akkora darabot, hogy behalhat.

VISSZA ÁZSIÁBA!

Viszsa Ázsiába!

A törökök európai uralma az első évezred közepén kétségessé vált.

A halálos éjszaki ellenség századok óta nem változott terv szerint rendszeresen tört lerontására s igen sokáig az egész keresztény világ támogatta benne, mind az ideig, míg a török

kellett tartaniok a mindinkább gyengülő oszman birodalom részéről.

A jelen háboru után, a san-stefanói szerződés megkötése idején az európai Törökországot olybá vette az orosz, mint a melynek összeomlása már csak idő kérdése. A szerződésben egymással össze nem függő darabokra tépte, melyekkel kedvező alkalmammal aztán kenyekedve szerint bánhatik el.

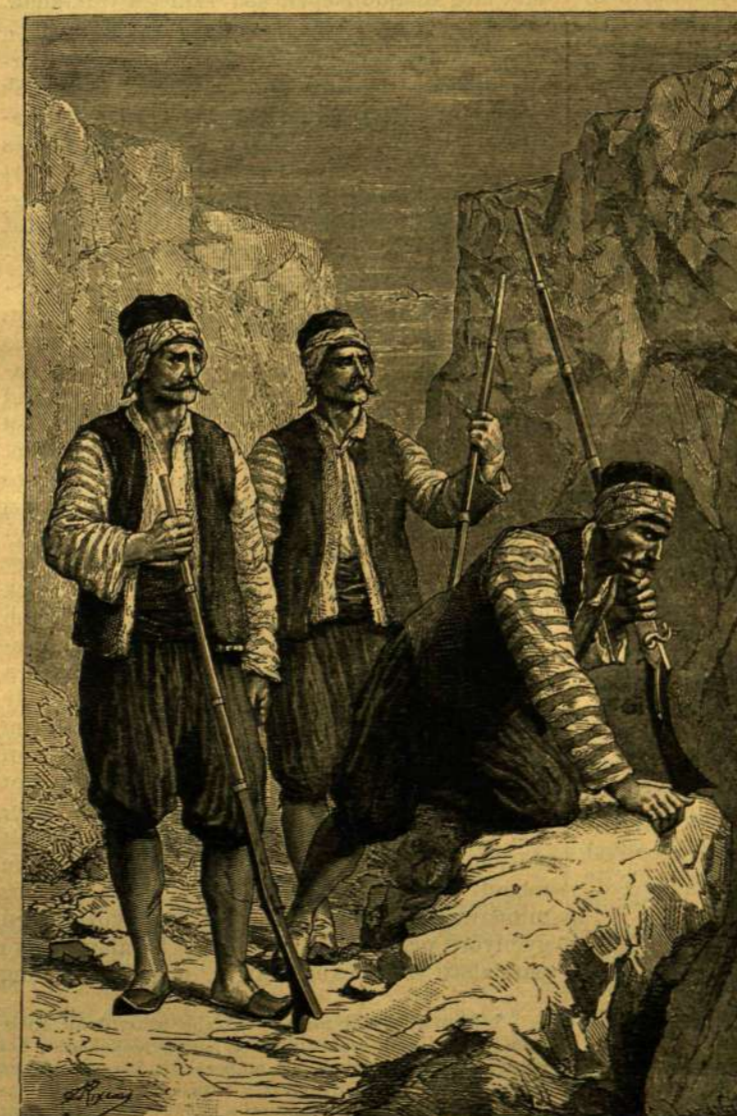
A helyzetnek allegóriai feltüntetése mai képünk. Az elaggott, szemévilágát veszített muzulman tiszteletteljes alakja fölvette a vándorbotot s unokájával vezeteti magát — vissza Ázsiába.

A képen mely elégiai hangulat ömlik végig, s az ember szomoruan nézi szegény Törökország e jelképi megtestesülését.

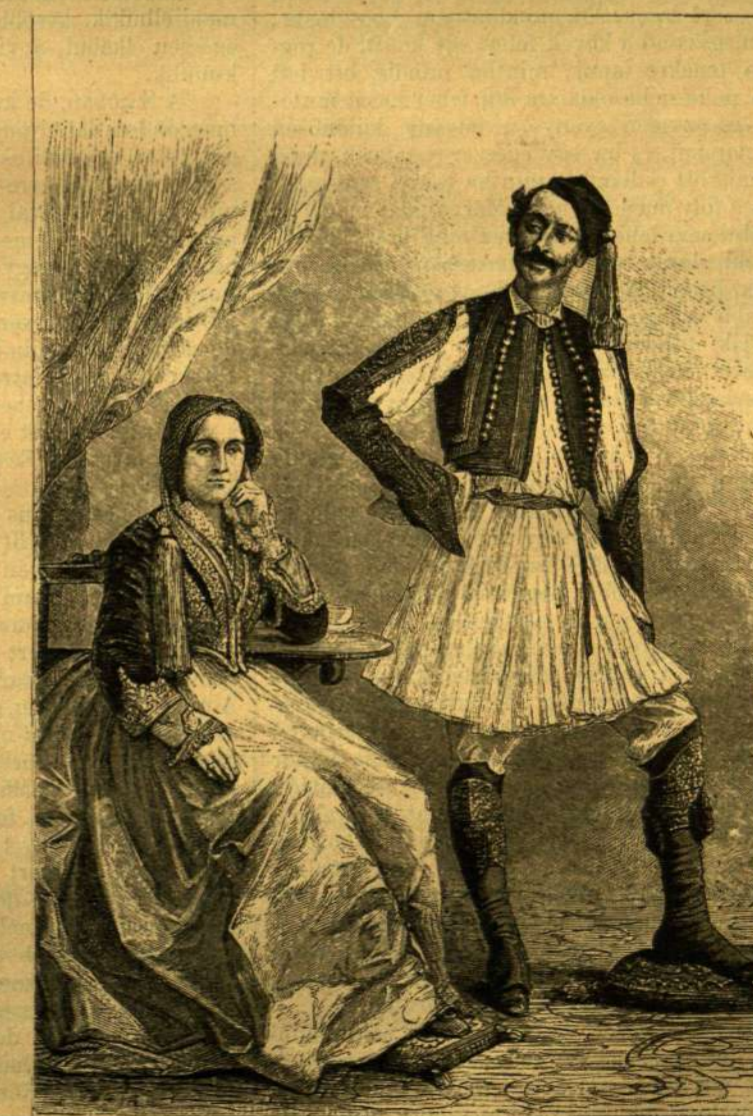
KÉPEK GÖRÖGORSZÁGBÓL.

GÖRÖG FÖLKELEK.

MANIOTÁK.

LIVÁDIAI FÉRFI ÉS NŐ.

gall gyarmat Angola, a hol a rabszolgakereskedés átmeneti piaca van!

Sand Dick kevésbé lehetett jártas Közép-Afrika földrajzában. Egyébiránt e földrész belseje általában is kevésbé ismeretes. Csak kevés utas merészkedett oda behatolni. 1816-ban Tuckey ment először a Congo folyótán fölfelé a yellalai vizesésig, de legfőbb kétszáz kis mérföldnyire hatolhatott. Harminczkét évvel később Livingstone, a Jöremény fokától északra indulva a zambései magaslatig ment föl. Onnan 1853 novemberben, addig példátlan s utól azóta sem ért merészséggel haladt délről észak-nyugatra, át a Congó vizén, s 1854. május 31-én Loandai Szent-Pálba érkezett. Tizenhét évvel később két merész utas indult nyomain, felfedező utra; Cameron, angol tengerészhadnagy s Stanley, az amerikai „New-York Herald“ vállalkozó tudóstója, mindketten 1872-ben indultak meg, az elveszett Livingstone fölkeresésére. Cameron, a kit Dillon tudor, Murphy Cecil hadnagy s Livingstone-nak egy unokaöccse Moffat Róbert kísérték, Zanzibárból indult Afrika belsejébe, s járatlan utakon s ismeretlen tartományokon keresztül haladt nyugatnak, s egészen az atlanti-óceánig hatolt, a benguelai Sz. Fülöp kikötőbe, a nélkül, hogy az elveszett tudóst feltalálta volna. E szerencsés siker Stanley Henriknek, a bátor amerikainak volt fentartva. Utjaikat, bármily érdekesek is földrajzi s tudományos tekintetben, történetünk keretén kívül esőnek kell tartanunk, s azért nem is részletezhetjük. Annál kevésbé, mert e két utazás, a Camerone és Stanleyé alig érintette Angolát, a portugall gyarmatot s e tartomány belsejét, mely történetünk színhelye, továbbra is ismeretlenül hagyta. Ugy hogy 1873 tavaszán, mikor itt a „Vándor“ hajótörést szenvedett, Angola ép oly ismeretlen volt, mint előbb. A portugall telep csak a partok közelére szorított.

E részen volt tehát Sand Dick, becsalva a tartomány belsejébe, több mint száz mérföldnyire, egy fáradságtól és szenvedéstől kimerült asszonnyal, egy láztól csaknem haldokló gyermekkel, s néhány néger uti társal, kik — szabadságukat Amerikában hagyva, itt Afrikában ismét a rabszolgakereskedők keresett prédáivá váltak!

Helyzetök valóban irtóztató volt.

Nem Dél-Amerikában, hol sem a becsültek, sem a vadállatok nem igen lettek volna félelmesek, sem a vidék és égalj nem veszélyes, nem a tengerpart és a Kor-dillerák közti szelid és kedvező vidéken, hol város és falu sűrűn található — hanem a rettenetes Angolában, s itt sem a portugall hatóságok által őrzött partokon, hanem a gyarmat belsejében voltak, hol a hajósárok ostora által üzött rabszolgák kínos nyögéseit, oroszánok és tigrisek ordításai kiáltják tul, s a veszély minden alakban jelentkezik.

Mikép jutottak ide? el sem képzelhették. Fogalmuk sem volt az áruló kéz művéről, mely mérő ölmeük zsinórját elvágta, delettűjüket meghamisította s szövötte a viharral, őket Dél-Amerika megkerülésével ide, Afrika partjára terelte! S mit tudtak ők Afrika részéről? Kevés, vagy semmit. Legfőbb a mit Sand Dick a XVII. századbéli hittérítők-, s ujabban a Livingstone utazásairól szóló tudósításokból olvashatott, töredékesen.

A helyzet, a mily kétségbejött volt, az övé-nél kevésbé bátor lelket elesüggeszhetett volna. E tizenöt éves fiatal hős azonban nem vesztette el bátorságát. A rajta fekvő felelősség érzete fentartotta azt.

(Folyt. követe.)

Egyveleg.

Az Angol- és Franciaország közötti alagut előmunkálatai jól haladnak. A Sanganthe mellett lemellyített kísérleti akna mélysége 102 méter, ebből kiindulva 5 angol mérföld hosszú alagutat készítenek a tenger alatt, melynek sikerétől függ a valószínűség alagut létesítése is.

Czypirus szigetét, melyet az angolok legközelebb Törökországtól megszereztek, II. Selim szultán hódította meg, egyedül azért, mert e szigeten kitünő bor terem, a szultánt pedig kortársai részegesnek állítják. E szultán nagyvezére, Szokoli Mehemed azonban főleg stratégiai tekintetben helyezte e szigetre nagy súlyt, s azt mondá, hogy e sziget birtoka biztosítja Kis-Ázsiát, Szíriát és Egyiptomot fölött az uralmat. A sziget a Suez-csatorna világgazdasági útjával majdnem szemben fekszik, s a Földközi-tenger keleti részének egyik legfőbb kikötője. Bár a sziget gazdasági viszonyai a török uralom alatt nagyon hanyatlottak, Czypirus e tekintetben is kiváló fontossággal bír még jelenleg is. Területe 173 négyzetmérföld s 200,000 lélek lakja; ezek közül több, mint kétharmad görög; a többi török. — A sziget közepe síkföld; csupán délen és északon szegélyzik magas

SAS ÉS KESELYŰ SIET PRÉDÁJÁRA...

TIZENÖTÉVES KAPITÁNY.

hegyek, melyeket sűrű erdők borítanak. Az ozman uralom elpusztította a szigetet; a dús erdőségeknél alig van már hire. A sziget híres domjai romban hevernek. Levkosia város, melyben a sziget királyai koronáztattak, romban hever. Csak a veleneczeiek által épített régi sáncok állanak még. Ezeket azonban bizonyára nemsokára új védművek fogják felváltani, s a békés pálmák helyett Krupp-ágyúk helyeztetnek a falakra. Az Olymp déli részén fekvő Limasol város szintén igen alkalmas lesz tengeri kikötőre. Czypirus hadászati fekvése, a szakértők állítása szerint, jelentékenyen túlhaladja Batum fontosságát.

Egy világhírű lövő. Bogardus kapitány, a híres amerikai lövész ismét átjött Angliába, s június 26-án a londoni Agricultural Hallban lövészverseny-fogadásban mutatta be magát. Feltétel volt 1000 üveg-golyócskát 80 perc alatt lönie, úgy hogy a levegőben törjenek szét. Három kis gép dobálta levegőbe a golyócskákat, s a kapitány három lövegvert használt, melyeket segédjei töltöttek és nyújtották át neki. A távolság 15 yard (mintegy 42 lábnyi) volt. Egyetlen egy golyócska sem maradt töretlen, de 3-szor a második csövet is ki kellett lönie, mert első töltényei nem sülték el. Az egész produkciót 13

perczel előbb végezte, mint feltételezte volt, s így majdnem hihetetlen gyorsasággal egy-egy lövésre kevesebb mint négy másodpercet szükségelt csak. — A verseny előtt fia, a 14 éves Bogardus Eugen is bemutató ügyességét; 6 perc alatt 26 golyócskát kellett lönie, melyből csak három hibázott. Bogardus kapitánynak harmadnap mulva egy más nagy galamb-lövésénye volt a híres galamblovészszel, Mr. Cholmondeley Pannel-lel, ki a monacói nagy díjat nyerte. Feltétel 100 galambból a ki többet lö; tét 600 font sterling. A kapitány 70 galambot lött, Mr. Pannel 68-at s ez utóbbi elveszté a fogadást. A távolság 30 yard volt. A kapitány csak 7-szer lött a második csóval is; Pannel 13 szor.

Expedíció Franklin után. New-Yorkból június 19-én indult el az „Eothen“ nevű hajó, hogy kifürkésze a Franklin-féle expedíció maradványainak nyomait. A hajón Barry kapitány a parancsnok, ki az eszkimóknál oly kanalakot talált, melyeken Franklin cimere s nevének kezdőbetűi voltak, s ez adott okot a jelen expedícióra. Az eszkimók azt beszélték, hogy a kanalakat egy hajó romjaiban találták, melyet a jég-tömegek agyonnyomtak. A hajón volt utasok éhségtől s hidegtől egyenkint vesztettek el, s hogy a „hilita“ (a vezér, Franklin) sok írott könyvet hagyott hátra, melyeket vele együtt temettek el. Barry hajójának célja a Repulse Bay, honnan száraz földön szánon mennek Englefieldbeben-re, mely ut 4—5 hetet vesz igénybe. Az expedíció 25 emberből áll, de még számos eszkimót vesznek magukhoz. A hajó 2 1/2 évig lesz távol, 18 óra van ellátva eleséggel, de egy halászbárka a hajó után is fog szállítani eleséget. Az expedíció költségei 25,000 dollárra rúgnak; bőségesen van ellátva fegyverrel és lőkészlettel.

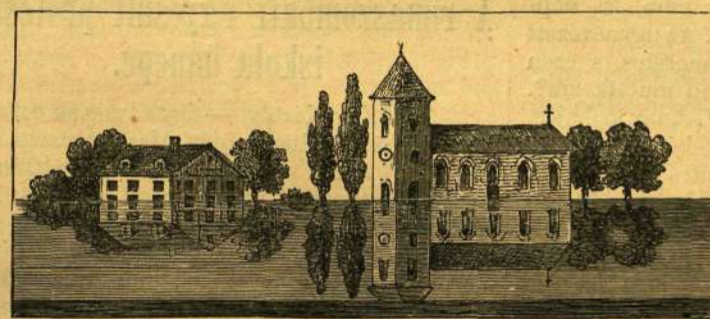
A távirda Beludzsisztánban. Május 19-én állították fel Beludzsisztán fővárosában: Kheslatban az első távirda-állomást. Természetes, hogy a lakosság a „frendsiak“ (európaiak) ez új találmányát nagy kíváncsisággal nézte, s szeretett volna vele megismerkedni. Ezért a város közepén, a fejedelmi palotával szemben, egy asztalt állítottak fel a megfelelő távirda-készülékkel, melyet a fejedelem, miniszterei, tábornokai, s a kíváncsiak százai álltak körül, s ámulnak a kivetett hírek elküldésén s megérkezésén. Több nap előtt néhány pásztor meg merészelt sérteni a távirda-drótokat. A fejedelem jobb kezét vágatta le s intésül ezeket kifüggesztette a távirda-rudakra. Az ország varázslóinak megtiltotta az uralkodó, hogy a távirdát és tisztjeit valami bűbájjal megrontsák.

Az elsüllyedt német hadihajó, a „Grosser Kurfürst“ kiemelése nem lehetetlen ugyan, hanem kevés remény van hozzá. A „Nord. Allg. Zeitung“ ugyanis felhivatalos helyről értesül, hogy a kiemelésre nagyon sok terv van, de egyik sem kecsegtet sikerrel. A hajó sulya oly roppant nagy és a Csatorna időjárása és áramlata oly kedvezőtlen, hogy a hajó kiemelése valóban csak óriási erőfeszítéssel sikerülhet. A felszerelt hajó 6700 tonnát = 6.700.000 kilogrammot nyom. Ha fenekén fekvőnek a hajó, akkor láncokkal lehetne körülövezni, melyek végeit alacsony vizállás idejében nagy hajókra feszítenék, úgy hogy e hajók azután a víz áradásakor fölemelnék az elmerült hajót. De a mennyire eddig tudjuk, a hajó féldoldalt fekszik, sőt talán a fenekével fölfelé, előbb tehát fenekére kellene állítani; mert különben emeléskor törekednék rendes fekvésébe jutni, és mindenesetre szétszakítaná a láncokat. Azonban 100 láb mélységben fenekére állítani a hajót, az a második óriási feladat. A hajó felszínre hozása tehát nem valószínű. Megemlítjük, hogy az angolok a „Vanguard“ hajót ugyanily mélységből nem voltak képesek kiemelni, sőt még csak helyéből kimozdítani sem, pedig ez fenekén nyugodott.

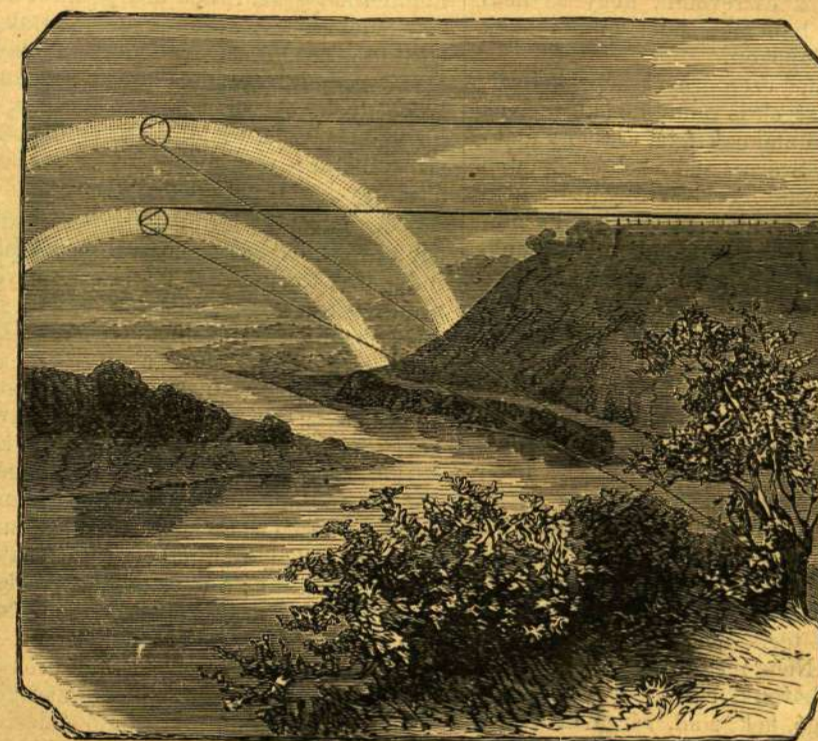
Bessemer, az aczélgyártás általa fötalált módjának szabadalmait után csak Angliában kapott egy év alatt 5.600.000 márkot, s ámbár régebbi szabadalmi megszüntek, mégis egy nem annyira fontos patenjtje 900.000 márkot jövedelmezett neki egy év alatt.

Légtükrözés és ködképek.

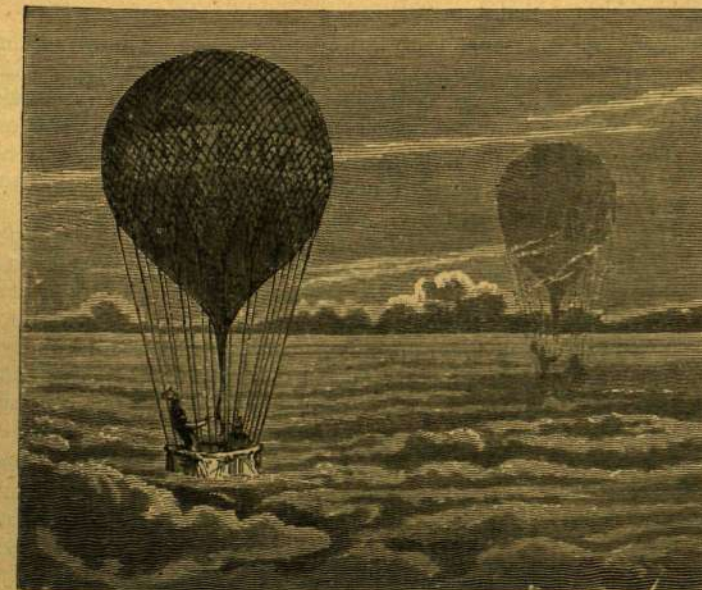
Szemfényvesztő játékaik ott úzi legpajzánabul a családok levegő, hol a természet maga a legnagyobb szerű. A levegő okozta látásbeli csalódások ott a leggyakoribbak, hol a magasba meredő ormok magok felett a felhők felett is uralkodnak, vagy hol kisebb halmoktól meg nem zavarva, nagyszerű egyformaságban terjed ki az alföldek pusztasága. A halmos, lankás vidékek, a hullámszerűen váltakozó himes rét és erdős halom — ezek a mindig egyforma jellegű tájak, levegőben előjövő optikai csalódásokat nem igen ismernek.

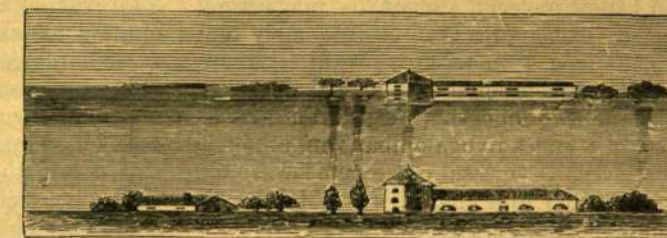
Légtükrözés lefelé.

Szivárvány.

Launay léggömbjének árnyéka a felhők között.

Légtükrözés fölfelé.

Szivárvánnyal körülvett árnyék-kép.

Légtükrözés Borkum szigetén.

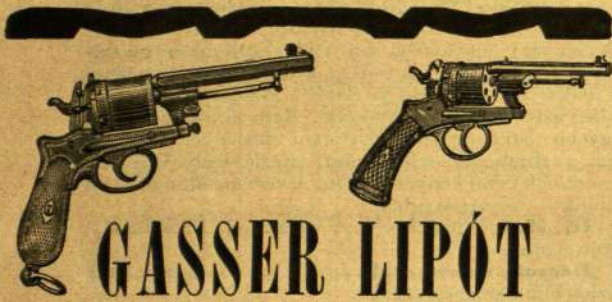

Száz határozott példát sor, vagy annak helye egyszerű lgtatásnál 15 krajczár; többeslír lgtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden lgtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad Decsében: Harsas-stein és Vogler Wallischgasse Nr. 10, Mestse R. Scllerstrasse Nr. 2. Oppelák A. Wallische Nr. 22.

GASSER LIPÓT

cs. kir. udvari és hadsereg-revolver- és fegyver-gyártó fő-raktára Magyarországra számára,

elismerett jelessegi gyártmányaira nézve, úgy mint: 12sh-revolverek, vadász- és cél-fegyverek, minden rendszerben, vadász-eszközök, valamint minden nemű fegyverzet, fegyverek és felszerelések, a t. katonatisztek számára revolverek és fegyverek előírás szerint a legelőbb eredeti gyári árakon s

a leggazdagabb választékban egyedül és kizárólag a következő helyen létezik:

SCHUK N., m. kir. udvari szállító. Budapest, király-utca 1. szám. Rajzok és árjegyzékek ingyen. 4655

HIRDETMÉNY.

A lótenyésztés emlékére alakult részvénytársaság által a lótenyésztő- és vevő-közönség tudomására hozatik, miszerint társaságunk a győri septem-er 8-10. vasárnap, vagy a debreczeni október 6-8. vasárnap lókiállítását rendez, és díjjal kitűz a vásárra hozott legjobb pár kocsióra, melyek 4-7 év között vannak.

Győrben 1-ső díjjal 24 darab, 2-ik 15 drb, 3-ik 10 drb, 4-ik díjjal 5 drb aranyat. Debreczenben 1-ső díjjal 20 drb, 2-ik 10 drb, 3-ik 6 drb, 4-ik díjjal 4 drb aranyat. Ugyanakkor kettős fogatú lótenyésztés díjjal kitűz.

Győrben 1-ső díjjal 40 drb, 2-ik díjjal 10 drb aranyat, 3-ik díj a kettős tétel. Debreczenben 1-ső díjjal 30 drb, 2-ik díjjal 10 drb aranyat, 3-ik díj kettős tétel.

Ugyanezen vasárokon fogatok, lovak s ezekhez tartozó iparcikkek mint nyereménytárgyakból álló, a m. kir. minisztérium által engedélyezett, a magyarországi lótenyésztés emlékére létesített sorosdíj-tételt rendez, melynek Győrben, vagy Debreczenben külön-külön 20 darab értékes szép nyereménytárgya lesz.

1-ső nyereménytárgy egy teljesen felszerelt szép négyes fogat. 2-ik egy teljesen felszerelt szép kettős fogat. 3-ik egy felszerelt lóga f. zat. 4-ik egy szép paripa nyergessel, továbbá több egyes lovak, pony, 3, 2, és 1 éves csikók és lóhoz tartozó szép iparcikkek.

A nyereménytárgyak a vásár alkalmával lesznek a közönségnek bemutatva. A nyereménytárgy azonban átvehető a ki megártani nem kívánja, a társaság az eladást lehetőleg magas áron eszközölni fogja.

Sorajegyek kaphatók Győrben Jerffy Antal nyzkereskedő ur-nál, Debreczenben az ipar- és kereskedelmi banknál, Budapestben a társaság hivatalos helyiségében, nemzeti színház bérháza 1-ső eme-ten. Egy sorsjegy ára 1 frt. Budapest, 1878. jun. 21. 4606

Az igazgatóság.

REICHARD és TÁRSA

vasbutor-gyárainak főraktára Magyarországra számára egyedül és kizárólag

SCHUK N.

m. k. udv. szállító. Budapest, király-utca 1-ső szám.

létezik, hol folyton gazdag felszerelés van mérsekkelt eredeti gyári árak mellett mindenemű szilárd, tüzben dolgozott butorokból tetszés szerinti választás cseljából készlet 4657 ben.

Rajzok és árjegyzékek ingyen.

Dr. Lengil Frigyes

nyir-balzsama

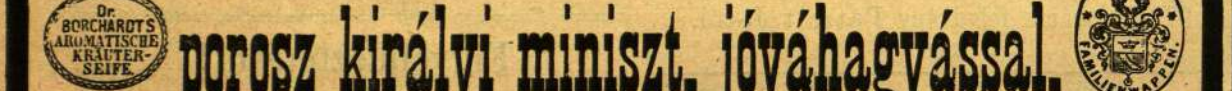
kitűnő hatása s jelessegiel fozva valamennyi seprű-szer között az első rangba foglalja el, és számos év óta a legbiztosabb készítménynek bizonyult. E tulajdonságok világhírű szerzetek neki s széleslegtel emeltek a művelt nemzetek számos férfja és hó gye előit. — Ezen

növényi szépség-zománcz

Által megnevelésített börtörések kevés pillanát alatt vakitákon fehérek lesznek, a legnagyobb simaság s finomsággal össekötve. Minden használat után majd nem észrevehetően pikkelt ek válnak el a bőrtől, miáltal ezer meg ezer egyén, kik e balzsamot szakszerűen használták, hova tovább minden börtörítástanágtól, agymint: napégés, seprű, himlőhely, pórségés, bőrbetegs, kiütések, az arca és arc területeken vörösség, a bőr b. teges külleme, sörny stb. stb. nem csak teljesen megszabadultak, hanem örök minden évzokban azon bárony-zerű, fehér ruganyosságot nyerte, mely a tökéletesen szép bőröz-her megkivántatik, és a meylert e szer használatá által a kező agykorig is megőrizheti.

Egy korsóval, használati utasítással együtt frt 1.50. Valódi minőségben kaphat Budapestben Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. Pozsonyban Plötzky Bodog gyógyszerésznél, Mihály-kapu. Temesváron Terezya István gyógyszer. Linzben Fröhlich J. L. kereskedőnél.

Csász. kir. szabadalommal és porosz királyi miniszt. jóváhagyással.

Dr. BORCHARDT illatos növény-zsappanna, a test-bőr szépítésére és jobbtáására, elismert hatékony-ságu minden bőrküütséknél, eredeti csomagocskák-ban bepecsételve 42 kr.

Dr. KOCH növényeszközt, elismert jelessegi há-sziser hűtés, rekedtség, nyálkásodás és torokkarczo-lásnál, stb. 70 és 35 kros dobozokban.

Dr. BÉRINGERIER fü-gyökér-hajolaja, a haj és szakáll sűrítésére és fenntartására, 1 palack ára 1 frt.

Dr. BÉRINGERIER növényi hajfestőszere, valódián fest fekete, barna és szőke színre; teljesen felsze-relve kézfél és csészével 5 frt.

Dr. LINDES tanár növényi radacs-kenőse, a haj fényét és ruganyosságát fokozza és egyszeremind az oldalhaj össetartására is alkalmas; eredeti da-rakokban 50 kr.

Dr. HARTUNG china hég-olaja, a haj növesztése és szépítésére, peccsételt és pohárban bélyegzett üve-gyekben ára 85 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József, gyógyszer. a sz. lélekhez; Jeonvitz M., gyógyszer. a magy. királyhoz; Schola János, városi gyógyszer. Kias K., gyógyszer. sa Kigyóhoz; Szatupa G., gyógyszer. a széna téren. Wlassik Ed., gyógyszer. Továbbá BUDÁN: az udv. gyógyszer. tában. Ó-BUDÁN: Bakasi A., gyógyszer. és Prochaska J. keteaközében. 4205

- Alsó-Kubin: Schlesinger Simon. Árad: Elias Armin, Goldstein H. Bonyay M. gyógyszer. Bajja: Kienancs és Babós. Balassa-Gyarmath: Havas Gyula, gyógyszer. Bartha: Tópezer Alb. Th. gysz. Beczetyó-Ujtató: Vas Jenő, gy-gy. Breznóbánya: Zörnialb G. örökösi gyógyszer. Csáktornya: Káráz A. Czernovitz: Schirch J., Gollchowski J. gyógyszer. Debreczen: Ósán J., Gerébly F., Berghofer Istv., dr. Roth-schneck E. gyógyszer. Eger: Pillér József. Esztergom: Erdősi M. F. Eszék: Dienes J. C. gyógyszer. Faiszt: Hirsch Dávid. Földvár: Nádháza Pál. Gölnice: Fischer K. E. Gyöngyös: Vozár T. gyógyszer. Győr: Némethy P. gyógyszer. Gyula: Orlei Istv. gyógyszer. H. Bőszörmény: Lányi M. gysz. Hód: Hala János gyógyszer. Ipolytölcs: Winter Sándor. Kaposvár: Horváth K. gyógyszer. Kassa: Eschwig és fia, Quir-sfeld Károly, minster Gyula.

Óvás! Borchardt illatos növényzsappannak Dr. Borchardt fia megnevezése alatti hamisításától. Ezeknek több hamisítója és eladója máris érzékeny pénzbírságra lett a törvényszék által elítélve.

Raymond és Társa, m. kir. udv. szállító. Budapest, király-utca 1. szám. Rajzok és árjegyzékek ingyen. 4655

KOTZÓ PÁL

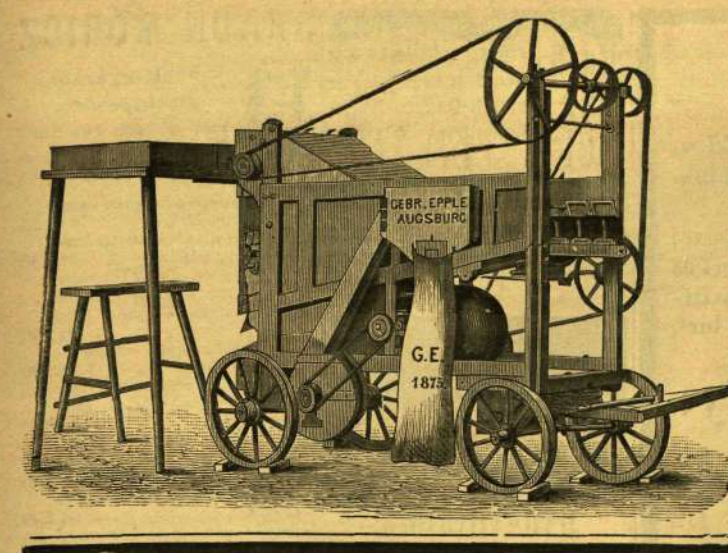
gépészmérnök, BUDAPEST, VIII. kerület, illóí-ut 8. szám alatt ajánlja olcsó árakon elismert gépeit, úgy mint:

Garrett R. és fiai gőzmozdonyait fa-, szén- s szalmafitésre gőzcséplőgepeit, sorvetőgepeit,

Samuelson & Comp. kaszáló- és aratógepeit.

Angol és amerikai rendszerű járgánycséplőket és szénagyűjtőket,

űszögtisztító rostákat, szelelő- és tisztító-rostákat, trienrőket stb. stb.

NŐKNEK.

koritniczai fürdőigazgatóság, (Liptó megye) Vis kapható Édeskuty L. m. kir. udvari ásványvíz szállító. Radocsay és Bányatnál és minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. 4477

Nagyon figyelemre méltó!

ANTIEPILEPTICUM

oly szer, mely a gyógyszerati tekintélyek által megvizsgálva, ajánlatot, mint hiteles a gyógy-tóltag hat eszköz a betegségek legborz-ásröbika, as

ESKÓR (EPILEPSIE)

valamint az idegbetegségek ellen. E szer ioppant jelentőséggel bír minden betegre nézve, s ezer meg ezer ember kósóntheti gyógyulását, és en oly megröhitethetetlen tény, melyet az öszes bel- és külföldi lapok is pártóltag elismertek.

Becsomagolva szállított 6 palackkal használati utasítással készpénzért és mellett 12 oszt. ért. frtért. — A sikerért kesesség biztosított. Rendkívüli esetekben kettős adag vendő.

Ajánlatok és megbízásokat elfogad C. F. KIRCHNER Berlin, S. W. Jerusalemstrasse, Nr. 9.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható.

KÖZIGAZGATÁSI DÖNTÉNYTÁR.

A KORMÁNY ÉS KIR. CURIA ELVI JELENTŐSÉGÜ HATÁROZATAI ÉS SZABÁLYRENDELETEI.

SZERKESZTI DR. DÁRDAI SÁNDOR

BÁRCZY ISTVÁN, minist. titk. GRÜNWARD BERNÁT, minist. titk.

Dr. KELEMEN MÓR, oszt. tan. KILÉNYI HUGÓ, oszt. tan.

Dr. KOGLER JÁNOS, oszt. tan. LEÖVEY SÁNDOR, minist. titk.

Dr. SCHNIERER GYULA, és oszt. tan. ZLINSZKY IMRE, kir. it. tábl. bíró.

ELSŐ ÉS MÁSODIK ÉVFOLYAM.

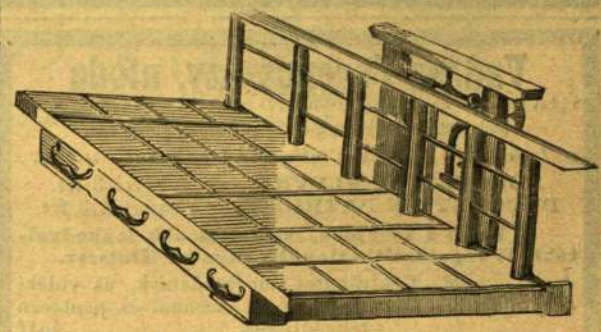
Ára egy-egy folyamannak füzve 2 frt.

Dr. Dárdai Sándor a minisztériumtól nyert engedélyt ezen gyűjteményes munka kiadására s Bárczy István minist. titkár; Dr. Kelemen Mór oszt.-tanácsos; Dr. Kogler János oszt.-tanácsos; Dr. Schnierer Gyula oszt.-tanácsos; Grünwald Bernát minist. titkár; Kilényi Hugó oszt.-tanácsos; Leövey Sándor minist. titkár, és Zlinszky Imre kir. it. táblai bíró urak közreműködésével elkészítettek ezen anyaggyűjtemény, mely legnagyobb részben oly szabályrendeletek, sőt egyes konkrét esetek elintézése alkalmából felmerülő oly ministeri határozományokat tartalmaz, melyek természet-szerűen a rendeletek tárában nem közölhetnek. Kiváló érdekel bírnak még ezen első kötetben a választási törvény alkalmazására vonatkozó curiai határozatok, melyeket az ép most országosra működő felszólamlási bizottság figyelembe ajánlunk. Az összes anyaggyűjtemény az egyes szakminis-teriumok szerint rendezett tárgymutatóval van ellátva, mely könnyű áttekinthetőségével e munkának gyakorlati hasznosságát biztosítja.

Temesváry Mór cipőgyára

Budapest, király-utca 2. sz. Hölgyeknek: Regatta főtápon chagr. vagy eberlasting lakórra... 2.20 Eberlasting vagy bőr csig cipő magas szárral, dupla talppal és lakórral... 3.- Füzöttáka, eberlasting, vagy bőrből szegez, kettős talppal... 2.70 Topánkák salongirozott Meissner-lakórból, roccoo sarkal, legújabb divat... 3.50 Bőr vagy szövet hárú cipő... 1.20 Topánkák fémnyomás vagy bagaria bőrből szegezett és erőfői duplatalppal, igen s... 3.80 Topánkák legfinomabbchagrinn-ből készített lakórral és erőfői talppal... 3.80 Vadászcsizmák vízmentes kettős bagariabőr és háromszoros csavarral ellátott kettős talppal... 8.50 Chagrín vagy kiváicszes bőrcsizmák rancos, finom divatu, magas szárral... 8.60 Megrendelések utánvétel vagy az össeg beküldése mellett a legjobban 40% teljességgel.

Schuk N.

magyar kir. szab. udvari súly- és mérleg-gyára BUDAPESTEN

ajánlja elismert jelessegi készítményeit tized- és rudakban, állatmérlegek, serpenyők- és rudakban, méter úr-folyadék- és hosszsmértékekben fából, vas és fémből, valamint minden létező súlymértékben vas-, sárgaréz- és alpacéból a legelőbb árak mellett. Gyár: király-utca 92. sz. — Raktár: király-utca 1. sz. Árjegyzékek ingyen. 6454

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A magyar büntető-törvény magyarázata.

Irta Dr. Schnierer Aladár, egyetemi tanár. ELSŐ FÜZET. Ára füzve 60 kr.

Jelen munka 30 iynyi terjedelemben folyó év végéig fog megjelenni.

GAZDASÁGI OLVASMÁNYOK

minden rendű gyakorló és tanuló gazdák számára. Összeállították SZPORZON PÁL és ÉBNER SÁNDOR. Ára kemény kötésben 1 frt 20 kr.

Orvosi jegyzőkönyvek boncz- és látleletek

figyelemmel a legújabb orvosrendőri és orvostörvényeszéki eljárásmodra.

Irta Dr. RUND BERNÁT. Ára füzve 50 kr.

Fehér Miklós

egyedüli vezérigényőke **John Baker, B. Kittmer** és **Edw. Humphries** legelső és legnagyobb angol szelelő, tisztító és minőségi **rosta-gyárosoknak:**

ajánlja a n. é. gazd. közönségnek az eredeti angol, — egyedül csak nála kapható, — John Baker és Benj. Kittmer szóró és szelelő rostákat, valamint a legjelesebb minőségű **Edw. Humphries** rostákat nemkülönböztetve a legújabb és legjelesebb bármily fajta, — 5 különböző gyarostól birt, — **francia választó gépeit**, konkoly, vadborsó, búkköny, zab és árpa kiválasztására.

Iroda, raktár, kiállítási csarnok és javító műhely:
Bécsben,
Budapesten,
III. Pragerstrasse 13. «Hotel Hungaria».
Üllői-út 12. sz. alatt. «Köztelek».
Árjegyzékek díjmentesen küldetnek.
4613

Vadász Ferencz özv. utóda

illatszertárban a „virágkirálynéhoz”
 Buda est koronahereget-utca 2-ik szám, párisi ház,
 a legújabb francia illatok kaphatók, u. m.:
BOUQUET DE PLEVNA, egy üveggel 3 frt.
BOUQUET DE PATRIOTE, egy üveggel 3 frt.
 E kettő a legújabb, legelőgánsabb, legkedveltebb és legpusztíthatatlanabb divatos illatszert.
 Kivánata megküldetnek, és vidéki megrendelések azonnal és pontosan teljesíttetnek. 4642

Harkányi gyógyfürdő

Magyarország Baranya megyében

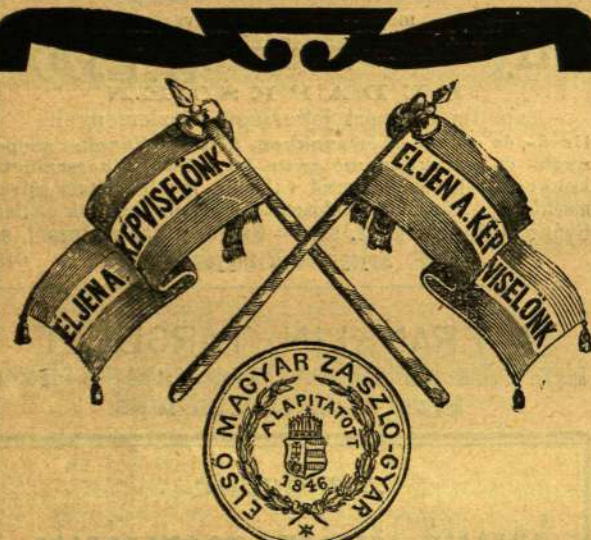
Mohács-pócs-barcsi vasút Pócs és Villány állomásai közelében.

Fürdő-évad május hó 1-től sept. hó 30-ig.

50 R. fokú természetes meleg artézi forrás, kénes hévíz kitűnő gyógyhatással.

Pósta, távirtda. 4523

Minden bővebb tudósítással készséggel szolgál
a fürdő-igazgatóság.

Zászlóárjegyzék a választásokra.

Alulírt ajánlja egy harmad század óta fennálló s maga nemében egyetlen

zászló-gyárát

az országgyűlési képviselő választások küszöbén léte alkalmasból; készít finom kaszíról választási zászlókat, melyek nyéllel, rojttal, bojokkal s tetszés szerinti felirattal látatnak el, következő árakon:

1	rőt hosszú kaszírzászlót	—50 oszt. ért. frtért
2	„	—70 „
3	„	—90 „
4	„	—150 „
5	„	—250 „
6	„	—4 „
7	„	—7 „
8	„	—9 „
9	„	—13 „
10	„	—18 „

Kokárdák a választási jelvények ára 1000 drb 23, 27, 36 frt.
 Beyonulás alkalmára finom kaszír vagy selyemzászlók arany vagy ezüst felirattal vagy himnussal a legolcsóbb árakon. Számos megrendelést kér
Brunner Ch.,
 Budapesten váci-utca 18. sz.
 Thonet ház (ezelőtt Szentkirályi-féle ház 14. sz.) Nagyobb megrendeléseknek s készíttetésüknek 10% árlengedés.
 Zászló és gyermekkocsi-gyár, játékszerek és szalunkalap raktár. 4639

Kopasszág ellen,

a haj őszülése s korpák; zodes megállításá a, a napokint beérkező bizonyítványok és közönséges tanúság szerint egyedül és kizárólag hatékony a
tannin-olaj dr. Moras-tól.
 Hatása valóban csodás, mert nem csaka nevezett bajokat távolítja el, hanem a tudom. y alapt. te-
 leli szerint a hajnak szükséges erőteljes tápanyagokból összeállítva, minden beteg hajat új életre hoz, s a haj növeését bámulatosan előmozdítja.
 Ezen eredményes hatású szertantalam bizonyítvány hirdeti. — A többi közül álljon itt a következő:
 „E t is megadom dr. Moras tannin-olajának a megillető dicsé-
 retet, nem csak a haj kihullását és a korpaképződést szüntette meg ná-
 lam, hanem új, erőteljes hajnöveést is idézett elő.”
 Andrássy, 4536
 Bécs.
 Kapható üvegenként 2 és 1 frtért Budapesten Török József gyógyszerésznél,
 királyi utca 7. — Határozottan dr. Moras tannin-olaja kérendő.

Martiny F. H. és Fia

Budapest, IV., váci-utca 17.

Ajánlja a t. cz. uraságoknak jól felszerelt raktár-
 rát: saját készítményű

TAJZ-
 dohány- s szivarpipát,
 valamint beadeni s tö-
 rök meggy-fa
csibukszárait
 a legolcsóbb árak
 mellett.

Szó-vagy levélbeli meg-
 rendelések bármily czi-
 mer, monogram vagy
 más jelvényekkel az el-
 ismert jó készítmény modorban eszközölköttek.
 Kivánata árjegyzékek franco szállítatnak.

BOR-HORDÓKAT

saját hordógyárkól ajánlanak
GRUNWALD & COMP.
 szeszfinomító-gyár Budapest. 4641
 Iroda: Akademia-utca. — Gyár: Újpesti ut.

**A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-
 utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárbanál kapható:**

KARCZKÉPEK

az ország városából.

Irta
HEVESI LAJOS.
 Angol vászonba kötve 2 frt.

Tartalom:
 Váci-utca. — Budavári szénrajzolatok. — Egy nyomtalanul eltűnt ház. — Pesti gyarmatok. — A városi tornyáról. — Délzsi képek. — A királyi utcája. — Budai séták. — T. T. — Farsangi képek: I. A mi eszdrásunk. II. A farsang Klóvia. — Képek a pesti pusztaságból. — A várhegy oldalában. — A lovak bete. — Sugárúti vázlatok. — Fővárosi gyaloglóvonal. — A legmagasabb körökből. — Egy régi házról. — Egy bukkott nagyság. — Képek a pesti bürzéről. — Klasszikus földön. — Koldus-világ. — A piac. — Oázis a sivatagban. — A „Két pisztoly”. — Egy sziget, a melyre senki sem jár. — Három grácia. — Zugligeri verandáról. — Az éj köpenyében. — Hogyan muzsikál a holt idegy. — A svábok közt. — Kelet népe. — Nyugat népe. — Az ajánlék szigteről.

Kiadja és nyomatja Franklin-Társulat Budapestben, egyetem-utca 4-ik szám.

Rath und Silfe

einer praktischen He-
 beamme in jeder bis-
 creten Damen-Ange-
 legenheit, Frau
 Crison
 Wien, Alsergrund, Schwarz-
 spanierstr. 20. II. Et. Thür II.

Köhögés gyógyított

valódi Hoff Jánosféle maláta-
 készítmények által a cs. kir.
 udv. maláta-készítmény-gyár-
 ból Bécsben, Graben, Bräuner-
 strasse 8.

Örömdöme szolgál maláta-
 kivonatu mellzokorkának
 hatású megdicsérni, miután
 azok heves köhögéséből,
 melyben egy idő óta szenved-
 tem, teljesen és megelégedő
 gyorsan kigyógyítottak, ezen
 kitűnő malátabonbonból alig
 két zacskónak használata után
 megszüntem köhögni. Ennél-
 fogva nem fogom elmulasztá-
 ni, adandó alkalommal, isme-
 róseim előtt maláta-készítme-
 nyeinek jeleségét kiemelni
 és legjobban ajánlani.
 Budapest, 1877. október 12.
 Schönfeld I.,
 királyi-utca 71.

Hoff János fiókja

Budapest: kalap-utca
 10. szám.

BRUNN MÓRICZ

lábbeli-gyárában
 Budapestben,
 augár-ni basár 44-ik szék-
 ben kaphatók jól és
 olcsón:

Regatta feltopán chagrin vagy
 überlastirt, lakorra. . . . . frt 2.10
 Női fűzős topán bőrből lakor-
 ral dupla talppal . . . . . frt 2.60
 Női csizog topán erős bőr vagy
 fin. bőrből szögessett dupla
 talppal magas sarokkal lak-
 orral . . . . . frt 2.90
 Uri félcipők finom chagrin-
 ból lak-orrall . . . . . frt 3.20
 Uri topán erős vikszos bőr vagy
 finom chagrin-bőrből erős
 dupla talp. . . . . frt 3.50
 Jó erős magyar-csizmák finom
 vikszos vagy vastagbagaria-
 bőrből három soros talppal 3.50
 Fin topán erős bőrből dupla
 talppal . . . . . frt 2.40
 Leány topán erős bőr vagy
 finom brünelből dupla talp-
 pal lak-orrall . . . . . frt 2.
 Gyermek topán minden lábbal-
 hoz . . . . . frt 1.80
 Vidéki megrendelések az ár bektül-
 dése vagy postautánvétellel pontosan
 eszközölköttek. 4661

Ca. és kir.
 szabadalm.
 a maga
 nemében
 egyetlen hatáson
 patkány- és eger-irtó szer.
 Egy doboz 5 frt. o. é. Valódi per-
 szai, minden
 rovar irtó por.
 Közvetlen szál-
 li mány, vegyileg
 tisztá növénykészi-
 mény, csupán válo-
 patott jóindulatú mel-
 lett biztosan ható al-
 kalmazható. — A
 ketrészekből összeállt, t-
 lja-
 sen méregnélküli, mint a polos-
 kák, bolhák, moly, házi tá-
 casik, svábogár, hangyák
 stb. ket féltelműtlenül bizi-
 tosan és teljes hatáson irtószert
 gyanánt elismerve, dobozok-
 ban, minden doboz egy szóró-
 készülékkel ellátva, 1 frt
 25 kr. és 30 kr. o. é.
 Svábogár (leimcha) irtó por.
 1 csomag ára 50 kr. 6 csomag
 2 frt 55 kr. o. é.
 Teljesen méreg-
 nélküli, gyors és
 biztos hatású
 orosz-bogárt
 (csotány-bogár) irtó
 por dobozok-
 ban (külön szóró
 készülékkel ellát-
 va), ára 1 doboznak
 1 frt és kisebb 55 kr.
 o. é.
 Telj sen méregmen-
 tes, biztos és gyöke-
 res hatású
 molyokat és hangyákat
 irtó por.
 E por nemcsak megóv a moly-
 és hangya-irtásokról ellen, ha-
 nem még biztosan és gyö-
 keresen ki is irtja eva-
 rokat, ha az burok, sző-
 nyegek, télliruhák, gyap-
 juhalmok, szőcsrukt, kö-
 csiba stb. bintetik. Dobo-
 zokban o. é. 1 frt 55 kr. és 30
 kr.-jával.
 Cs. és kir. szab. gyökereken ható
 poloska-irtó szer,
 hűtör k számú a. Egy nagy
 üveg 50 kr. 6 üveg 2 frt 55 kr.
 1 kis üveg 30 kr. 6 üveg 1 frt
 55 kr. o. é.
 Főltelműtlenül hatáson
 poloska-irtó szesz
 falazat számára Pesténél, me-
 a eléndel vagy falak mészolá-
 nál a festékek, mésze vagy
 vakolatba keverésre alkalmas.
 Egy pintes üveg ára 1 frt. 6
 pintes üveg 5 frt. 1 pintes üveg
 elégseges egy közepnagságu
 szobára.
 Elpusztíthat-
 lan mézga-
 rajtatok, me-
 lyek segély-
 vel a rovar-
 moly vagy

svábogár (leimcha) irtó por.
 1 csomag ára 50 kr. 6 csomag
 2 frt 55 kr. o. é.
 Teljesen méreg-
 nélküli, gyors és
 biztos hatású
 orosz-bogárt
 (csotány-bogár) irtó
 por dobozok-
 ban (külön szóró
 készülékkel ellát-
 va), ára 1 doboznak
 1 frt és kisebb 55 kr.
 o. é.
 Telj sen méregmen-
 tes, biztos és gyöke-
 res hatású
 molyokat és hangyákat
 irtó por.
 E por nemcsak megóv a moly-
 és hangya-irtásokról ellen, ha-
 nem még biztosan és gyö-
 keresen ki is irtja eva-
 rokat, ha az burok, sző-
 nyegek, télliruhák, gyap-
 juhalmok, szőcsrukt, kö-
 csiba stb. bintetik. Dobo-
 zokban o. é. 1 frt 55 kr. és 30
 kr.-jával.
 Cs. és kir. szab. gyökereken ható
 poloska-irtó szer,
 hűtör k számú a. Egy nagy
 üveg 50 kr. 6 üveg 2 frt 55 kr.
 1 kis üveg 30 kr. 6 üveg 1 frt
 55 kr. o. é.
 Főltelműtlenül hatáson
 poloska-irtó szesz
 falazat számára Pesténél, me-
 a eléndel vagy falak mészolá-
 nál a festékek, mésze vagy
 vakolatba keverésre alkalmas.
 Egy pintes üveg ára 1 frt. 6
 pintes üveg 5 frt. 1 pintes üveg
 elégseges egy közepnagságu
 szobára.
 Elpusztíthat-
 lan mézga-
 rajtatok, me-
 lyek segély-
 vel a rovar-
 moly vagy

svábogár-por a y formán szét
 szórható, és a legkisebb hasa-
 dékba belévehető. Egy da-
 rab ára 50 kr. o. é.
 Számos megrendelést vár:
REIS B.,
 magy. kir. szabad. vegyészeti gyára
 Budapest, királyi-utca 46. I. em.
 Fiórkartár: 4474
 Heyek Adolf ur fiókjában,
 Pesten, három korona-utca 9.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési föltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: / egész évre — 12 frt / félévre — 6 * / Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: / egész évre — 8 frt / félévre — 4 * / Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: / egész évre — 6 frt / félévre — 3 *

29-dik szám. 1878. BUDAPEST, JULIUS 21. XXV. évfolyam.

A BALKÁNI RÓZSASZÜRET.

Nem a halál szüretjéről akarunk szólni, nem az öldöklő angyalról, a ki még nem rég vérszín rózsákat, piros szirmu halálos sebeket fakasztott annyi derék bajnok kebelén, s behordta az enyészet taposó kádijába véres gerezdeit.

Nem! A valódi rózsáról lesz itt a szó, rózsáról, a költők és szerelmesek virágáról,

mely sehol nem tenyész szebben, illatosabban, mint a Balkán-hegy déli vidékein.

A Sipka-szoros, annyi véres harcok színhelye, már maga is a rózsától vette nevét, attól a piros bogytól, mely a rózsza elvirágzása után a tövön marad. A „sipka” szó a szlávok nyelvén azt jelenti.

Már a Sipka nevű falunál, a történeti nevezetességűvé vált Balkán-szoros déli torkolatánál megkezdődnek a rózsaszüret, kellemes illatot árasztva szerteszét s innen le egész Kazanlikig, és azon túl, nem látja végét a szem a hegy

oldalakat, völgyeket ellepő óriási rózsasző-
 nyegnek, melyet csak itt-ott szakít meg egy-
 egy lombos erdő, madárdaltól zengő liget, s
 a fák alól fehéren kikandikáló falu kertjeivel,
 rétjeivel, és kevés veteményes táblájával. A
 többi rózsza mind, a fehértől a sötét vérpiro-
 sig szelidebb és enyhébb pompás színvegyü-
 letben.

A rosa semper virens, az örökké nyíló
 thráciai rózsza a déli dombtelekőkn úgy tenyészik
 itten, mint bortermő vidéken a szőlő, szabályos
 sorokba ültetik, karóhoz kötik, úgy ápolják

BALKÁNI RÓZSASZÜRET.